

Johann Daniel Overbeck

Memoria Vitae Viri Admodvm Reverendi Et Praeclarissimi Iohannis Michaelis Schmidt Pastoris Aegidiani ... Litteris Consignata

Lvbecae: Imprimebat Georgivs Christianvs Green, [1787?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1757081887>

Druck Freier Zugang

4°

Noeting
J. m. Schmidt

1787.

Jz II-4
3518.

J Z II
3518 - 4°

MEMORIA VITAE

VIRI

ADMODUM REVERENDI ET

PRAECLARISSIMI

IOHANNIS MICHAELIS

SCHMIDT

PASTORIS AEGIDIANI

IN SACRO GREGE TVENDO VIGILANTISSIMI

MERITISSIMI QVE

LITTERIS CONSIGNATA

IOHANNE DANIELE OVERBECK

GYMNASII LVBECCENSIS RECTORE

SOCIETATVM TEVTONICARVM GÜTTINGENS. IENENS. ET ALTDORFINAE

LATINAE MARCHICOBADENSIS COLLEGA HONORARIO

IMPRIMEBAT GEORGIUS CHRISTIANVS GREEN
MAGNIFICI SENATVS TYPOGRAPHVS.
LVBECAE

Vocabula nominaque qualiacunque, vel hominibus data, vel imposita rebus, notare, scrutari, et explicare si per se negotium esset leue, vile, contemptum, vituperandi haud sine causa videntur et inter eos omni iure referendi, quos multi hodie saepius ignominioso vocant nomine *Paedantus*, quotquot in primis commendatum sibi studium solent habere linguarum et in interpretandis variis rerum hominumque nominibus insignem operam et industriam collocare. Nunc, quum ipse DEVS immortalis ab homine omnium primo, recens a se condito et egregiis instructo ad iudicandum facultatibus, illud specimen sapientiae repetisse videatur ⁽¹⁾, vt nomina bestiis volucrisque naturae harum rerum accommodata imponeret, minimeque vim omnem similem examinandi res et intelligendi posteris illius antiquissimi parentis exemerit, quae potius per omnia linguarum genera sese exferat, aliam longe sententiam ferendam esse cernimus. Latere sane debent in ipsis rerum nominibus ac vocabulis quaedam semina veritatis, debent sapientiae reconditi esse thesauri, si non prorsus infeliciter olim sunt philosophi aliquot ⁽²⁾ ex nominibus atque verbis res eruere et explicare conati. Quare vel in puerorum subselliis ludisque Grammaticorum *θεῖον* illud atque *diuinum*, quod in omnibus putauit disciplinis esse, reperire potuit, MORHOVIUS ⁽³⁾.

Talia vero si non penitus absurde praedicare de omnibus licet mortalium linguis, quid non expectandum ab hominibus videtur, quibus non modo naturale DEVS lumen illud infudit omniumque commune, sed aliud quoque, superans omnem intelligentiam humanam naturaeque vim, exiens vero de sacris litteris et virtute verticordia sese immergens in hominum pectora, caeleste lumen atque naturali illo longe diuinius indidit? Quis non homo pius prosequitur, vt hoc vtar, honore quodam praecipuo nomina, quae liberis recens natis a sanctis parentibus, in vtroque Sacri Codicis volumine, veteri ac nouo, legimus de industria imposita fuisse? Quis non videt nostrum atque gaudet sibi ac caeteris gratulatur, ad hodiernum vsque diem in omni hominum Christianorum societate neminem facile aliis nominibus vocare ex sese procreatos, quam quibus, vel ipse, vel alii dudum de piis maioribus, agnatisue, vel quoque cognatis, amicis, familiaribus, denique de verae religionis minime expertibus, vsi sint? Quae repeti ab hisce nominibus praeceptorum potest copia? Quid admonitionum? Quid exempli? Atqui harum nihil est rerum pie sapienterque ponderatarum, quod non iudicandum sit ob ea, quae diximus, DEI conforme voluntati, quin cuidam nutui quoque diuino accommodatum.

De hominum hoc valet appellationibus. Rerum iam quoque vocabula quid prohibet attingi? Atque in his praecipue, vt exemplo res clarior fiat, alicuius dierum. Sacrum proxime celebrauimus, quod nomini atque honori Sancti MICHAELIS Archangeli erat dicatum. Valeant fabulae, quae perhibentur aperire causas, cur initio sit inter dies festos etiam ille numeratus ⁽⁴⁾. Nam conscii sumus nobis, inter huius diei sollempnia supremo Numini debitas esse pro fidei custodia sanctorum Angelorum gratias, quod more fieri solet anniuersario, a nobis persolutas. Nomen autem in memoriam nobis reuocat semper Angelorum illum summum Principem et Archangelum, cui soli contigit *τὸ ἴσα εἶναι θεῷ*, *aequalitas cum DEO* ⁽⁵⁾, quam sua interrogandi formula ipsum vocabulum illud MICHAEL ⁽⁶⁾, *quis est compar DEO?* innuit. Hunc enim solum, non alium, in sacris litteris occurrere Archangelum, cum CHRISTIANO SCHOETTGENIO ⁽⁷⁾ arbitror. Quamquam enim IOHANNES CHRISTOPHORVS WOLFIUS cum aliis, quos ipse nominat ⁽⁸⁾, huic sententiae existimat aduersari maxime, si non alium locum, illum saltem ⁽⁹⁾, vbi videtur ipsi vox *Archangeli* diserte a CHRISTO Domino in iudicium aduentante distingui, acute tamen monet idem SCHOETTGENIUS ⁽¹⁰⁾, non ibi distingui vocem eam, siue sonum, a CHRISTO, sed potius adscribi eidem breuiterque describi. Ergo, vt in solo, quod sciam, Sacro Codice primum repertum fuit ipsum vocabulum Archangeli Graecum, ita soli, nec enim dubitare possum, hominum Redemptori fuit attributum. Atque ideo, si quid ego iudico, non minus illorum aliquis, qui *Michaëlis*, quam qui nomen *Immanuelis*, a suo forte Baptismo reportarunt, gaudere potest, se suo Seruatori cognominem esse, quod idem tamen bonum, Germanorum quidem in lingua, Christianorum hominum commune est omnium.

Haec vero atque talia cogitata, quae sunt modo ab hominum nominibus et quadam alicuius diei appellatione repetita, non posse summo Numini displicere, quum ob caeteras causas, tum ob ea, quae initio monita fuerunt, certissime mihi persuadeo. Nunc eidem, puto, hoc minus displicebunt, quod aperuimus per ea nobis viam, ad memoriam perpetuandam eius Viri, *qui gubernator erat apud nos auditorum suorum, et interpres doctrinae DEI*, cuius, vt Apostolus vult, *intuendus etiam exitus vitae et imitanda erit fides* ⁽¹¹⁾. Qui praeterea, vt nomen, sic emortuale quoque diem habuit, MICHAELIS. De quo Viro, iam aggrediar statim, quidquid narrare potero, exponere.

Lubecae natus est IOHANNES MICHAEL SCHMIDT anno Saeculi huius vicesimo secundo, ante diem duodetricesimum Decembris.

Pater, insignitus eodem nomine, IOHANNES MICHAEL SCHMIDT, ac mortuus a. XXXVII. a. d. xxv. Sept., honestissime aluit se suosque mercibus vendendis. Mater autem ELSABE MARGARETA, gentili nomine KAFEN fuit, pie defuncta die xx. Augusti, anno LXXII.

Auus Paternus, CHRISTOPHORVS SCHMIDT, in Pomerania Suecica patriam habuit Wolgastiam, vbi cum fratre natu maiore MICHAELE pluribusque quum fratribus, tum fororibus, non modo caeteris vsus est communibus fatis, verum bellicas quoque sustinuit communiter calamitates, donec vna cum fratre, quem nominauimus, venit Lubecam, et vterque in hac patria noua cum arctissima sanguinis & amoris animorumque coniunctione vinculum colligauit affinitatis, dum eius, quam vnus tori sociam elegerat,

⁽¹⁾ Genes. II. 19. 20.

⁽²⁾ Vt PLATO in Cratylo et Gorgia, vt Stoici generatim omnes, vt IAMBlichVS in libro de mysteriis Aegyptiorum, caet.

⁽³⁾ Polyhist. Litterar. Lib. I. cap. 12.

⁽⁴⁾ Vid. CASPARIS CALVOER Rituale Ecclesiast. Part. II. Sect. II. c. 38. p. 336.

⁽⁵⁾ Philipp. II. 6. ⁽⁶⁾ מִיכָאֵל

⁽⁷⁾ Lexic. in N. T. v. Ἀρχάγγελος.

⁽⁸⁾ Cur. Philolog. Vol. IV. p. 356. 199.

⁽⁹⁾ I Thessal. IV. 16. Vid. WOLFIUS, vbi supra, p. 357.

⁽¹⁰⁾ Ibidem. En verba: *Christus dicitur venturus et*

φωνῆ Ἀρχαγγέλου, cum voce Archangeli, h. e. cum tali sono, qualis ab ipso, qui est summus et princeps Angelorum, prouenire potest. ⁽¹¹⁾ Hebr. XIII. 7.

elegerat, alter sororem in matrimonium duxit. Cereuisiae caeteroquin Auis iste coquendae tam feliciter operam dedit et tam eximie virtutis floruit fama et honestatis, ut nemini non ciuium carus esset ac templi etiam Aegidiani aedificiorum praeficeretur procuratori.

Auia Paterna, LVCIA RIEKE patrem coluit HENRICVM et auum nominis eiusdem, proauum vero HANS, id est IOHANNEM, at matrem ANNAM KOLMETZIAM, auiam GERTRVDEM RVSSE, proauiam MARGARETAM.

Maternus Auis HENRICVS KAFEN Ciuium atque Mercatorum Lubecensium suo tempore non vltimus fuit.

Auia materna BARBARA ELISABETA inter caetera nituit gentis decora SCHVBARTAE.

Paterni generis Maioribus, de quibus haecenus partim studio, partim obiter, dictum est, neminem possum addere, quia belli luctuosa infortunia memotiam delerunt Wolgastensium rerum, ut omnino Pomeranarum, plurimarum. Sed licebit recensere saltem gentis aliquot auita nomina Maternae.

Inter genitores enim genitricisque stirpis Maternae fuerunt: Proauorum Proauiarumque primus NICOLAVS KAFEN, quem HENRICVM aliqui vocant, fecit autem nauiculariam, prima MARGARETA, cuius gentile nomen ignoro, secundus IEREMIAS SCHVBARTVS, Ciuium Lubecensium, qui pistoriā tunc temporis artem cum priuilegio exercebant, maximus, secunda BARBARA STERNBERGIA, Abauorum inde Abauiarumque tertius GEORGIUS SCHVBARTVS, qui sub Saxonum Duce Reichardsbrunnæ, vbi Praefectura Principis nomine administratur, iudiciali muneri praefuit, quartus IOHANNES STERNBERGIUS, ciuis et aurifaber Lubecensis, quarta ELISABETA BROCKMANNA, ciue et aurifabro Lubecensi, LAURENTIO patre, ELISABETA, cuius ignoratur gens, matre nata.

Ipse priuatim domi sub aliquot magistris, qui putabantur idonei ad elementa prima pietatis litterarumque tradenda, aetatis primordia exegit. Anno autem Saeculi xxxv. aetatis xiii. in tertiam Gymnasii datus est classē, in qua per biennium, ut et in secunda, haesit, exinde vero in prima per quinquennium, doctores videlicet in omnibus nactus maxime industrios, et ut fidelissimos ita felicissimos eruditissimosque, magnamque partem longe celeberrimos, HENRICVM SIVERS et CASPAREM RVETZIVM Cantores, CAROLVM HENRICVM LANGIVM A. M. et IOHANNEM FRIDERICVM BEHRENDT Subrectores, porro MARTINVM CHRISTIANVM GOELDELIVM A. M. et eundem LANGIVM Conrectores, denique Rectorem IOHANNEM HENRICVM A SEELEN, Theologiae Licentiatum, cuius immortalis viget fama et vigeat.

Horum arte, studio, dexteritate satis ad academiam praeparatus, et annos natus magis quam viginti et vnum, ut scholam tandem cum inferiore commutaret superiorem, Saeculi anno XLIV. cum primo vere se contulit Ienam, ibique Prorectore IOHANNE GODOFREDO TYMPIO ciuium numero academicorum insertus est. Disciplinis inde Logica Metaphysicaque licet iam antea Lubecae initiatus esset, minime abstinuit tamen, sed magis potius magisque se perficere contendit, ducibus in primis IOACHIMO GEORGIO DARIES et IOHANNE PETRO REVSCHIO, quibus iisdem adiutoribus ius quoque naturae sibi notum reddidit philosophiamque moralem. Hinc Theologiae dogmata probatioremque aduersarios retundendi rationem et praecepta morum Christiana percepit a REVSCHIO. Quibus rebus egregie simul inferuiebant IOHANNIS GEORGII WALCHII et FRIDEMANNI ANDREAE ZÜLICHII in Symbolicos coetus Lutherani libros, maxime Augustanam Confessionem, scholae. Quoties autem hi Theologi, ut erat iustum, placita quaelibet ex fonte repetebant, toties haurire cum ipsis, quae requirebantur, haud omittebat, antea nempe in Gymnasio patrio linguarum studio Graecae et Hebraicae ad eam rem eruditus. Exercitationis tantum augendae gratia TYMPIO in omnes libros, quos continet Sacer Codex antiquior, cursoriis lectionibus, quae tertium in annum continuabantur, interfuit. In caeteris rebus, quas illo tempore attigit, Politica quoque doctrina erat, quam consultissimo tractauit SCHMIDIO duce. In historiam vero sanctiorum rerum WALCHIO praeceptore bene se ac nauiter immerfit, ac tanto poterat felicius hinc ENGAVIO, Ius illud Pontificium, quod Canonicum vocant, ut addisceret, operam dare. Sanctiorem quoque eloquentiam ut exerceret, admodum idoneo magistro IOHANNE ERNESTO SCHVBERTO vsus est. Rerum denique omnium, quas vel perceperat, vel exercuerat, vel quasi absorpserat, meliorem cepit usum atque maiorem facilitatem sub REVSCHIO suo, qui per aliquod tempus certum quandam numerum studioforum in gyrum quasi coegerat, ut disputatorie in omni scientiae genere exercitaret.

Ita quadriennio ipso in academia florentissima exacto eruditissimisque ac celeberrimis doctoribus auditis anno XLVIII. mense Maio patriam tandem repetiit Lubecam. Vbi CARPZOVIO magno se ad studia sua diiudicanda speciminibus edendis, quam primum poterat, stetit et suam sollertiam profectusque non poenitendos adeo probavit, ut statim in numerum reciperetur sacri ministerii candidatorum et publice concionandi facultatem adipisceretur.

Atque hinc per vndecim et, quod excurrit, annos eam studuit vitae atque consuetudinis occupationumque seruare rationem, quae non cernitur, aut solet, aut potest, a multis in illo rerum statu constitutis teneri. Neque nunc de habitis ab ipso frequentissime in vrbe et in vicinia concionibus loquor. Habuit omnino istas et, ut haberet, obstringi se obsequentiissime passus est, maxime in Xenodochio ciuico, cuius a Sancta deducitur Anna denominatio, in quo tunc eorum pars erat, quorum publice verba facientium labor in orbem redit. Habuit, inquam, sed et alii habuerunt. Neque innuo puerorum coetus haud exiguo ad illum numero confluentium, quibus elementa pietatis litterarumque tradendo inferuiebat. Nam et alii inferuierunt, qui rem vel esse tanti iudicabant, vel posse cum integritate mentis rectique conscientia consistere. Neque laudo, quia laudabile esse negat nemo, quod gratificari studuit multis, quod viris quibusque spectatissimis, liberalissimis, benignissimis cupiit se probari, quod exhibuit se patronis et amicis fidissimum, studiosissimum, deditissimum, quod praeterea nunquam se praetulit cuiquam, omnes ferre, deuincire, delinire solitus fuit, omnes cauit inimicitias, omnem prae se ferre sciuit animi integritatem, pietatem, honestatem. Nam hisce vel virtutibus vel artibus etiam alii excellere visi sunt, qui non modestiam, humanitatem, suauitatem eius adaequabant. Hoc celeberrime et admiror, quod omni illo tempore subsidia non requisuit a suis, verum iisdem praestare praecoptauit. In primis ei Mater erat cara, Soror erat cordi, quarum vtrique, si fieri potuisset, offerre quam plurima, quam auferre vel paucissima et minutissima, maluisset. Tanta iam illo tempore tanque bono ratiocinatore digna accuratio, tanta fruga-

frugalitas, tanta pietas erat viri, quem omni tempore omnes mansuetissimarum laude virtutum consuevi-
mus maclare paene omnium! Cernebatur in eius ore et oculis ipse candor expressus, in moribus anti-
quitas, in affatu sinceritas, in verbis veritas et fides, in familiaritate hilaritas iucunditasque, in omni
vitalae parte benignitas, clementia, modestia, castitas.

Mirum erat multis, quod ille tam sero, minime mirum, quod aliquando, sacro muneri admo-
uebatur. Accidit hoc tandem anno Saeculi LIX. posteaquam viuis erat ereptus HENRICVS SCHARBAV,
A. M. Pastor Aegidianus, ministerii sacri Senior, vir eruditione meritisque multifariis magnus, quum
a. d. XII. Iulii in locum ea morte & Collegarum successione vacuefactum Symmysta esset electus. Adscen-
debat hinc euocato quoque ad superos IOHANNE MARTINO GOELDELIO, Pastore fidelissimo, a.
LXXIX. ad Archidiaconi dignitatem. Denique, quum valedixerat cheu ante tempus mortalium rebus
LVDOVICVS SVHLIVS, A. M. Pastorque sacri gregis dignissimus vigilantissimusque a. LXXXII. successor
eius et Aegidiani gregis Pastor constitutus est a. d. XXXIX. Augusti.

Augebatur his rerum immutationibus vt labor eius, ita industria subinde et bene merendi assiduus
ardor, quia nunquam a fide sua quidquam et agendi alacritate desiderari patiebatur. Quod inter haec
placuerat ipsi tam diu vita caelebs, id plurimis, qui hoc non putarant, inexpectatum accidisse videba-
tur. Alii, nec iniuria fortasse, non nisi suorum caritatem in causa esse existimabant. Certe non prius
Matre defuncta, Sorore viro iuncta honestissimo spectatissimoque, animum ad matrimonium ingrediendum
appulit.

Factumque tandem est, suadentibus amicis, et summo Numine rem feliciter dirigente, vt a. LXXIX.
a. d. II. Septembris domum duceret Virginem Nobilissimam et elegantia qualibet omnibusque sui sexus
virtutibus ornatissimam, CATHARINAM AVGVSTAM BLANCKIAM, sacri gregis apud Schlucopenses
Pastoris olim longe meritissimi, MENONIS ALBERTI BLANCKII, Filiarum tertiam, quae hodie Mariti
Optimi properum excessum luctu lamentabili deslet. Cuius vt leniat vulnus ac sanet, soletur autem tristi-
tiam et in gaudium aliquando conuertat DEVS optimus maximus, ex animo precamur!

Isto ex coniugio protes nulla, nisi vnica eademque mortua, orta est. Orta sunt autem genera
quaeque alia suauitatum iucunditatumque, quibus quidem vtinam nulla calamitas praeter eam, de qua
dictum est, vnquam oblitisset!

Placuit vero Numini supremo Virum optimum post pauculos ab incepto matrimonio annos misera-
bilibus modis vehementiusque, quam eloqui possumus, affligere. Nam in praecordiis primum et regione
pulmonum ali vlcus animaduersum est, immo vlcera, cum angore vehementi sumnaque respirandi difficul-
tate et aerumoso dolore coniuncta. Deinde quum saepe puris fierent sponte sanguinisque reiectiones
eulterque Chirurgi partim, vt lateribus applicarentur setacea, partim, vt fonticuli aperirentur, partim, vt
alia corruptis humoribus via pateret, cutem non vno loco deberet incidere, corpus omne per vices modo
vulneribus hiare, modo emplastris penitus obtegi et inuolui fasciis visum est. Quibus quidem rebus non
semper imminuebantur mala, aut leniebantur, sed saepius multo proli dolor augebatur et exasperabatur,
vt inde nec dies possent fere neque noctes nisi cruciatus inter continuos vehementissimosque traduci.
Harum acerbitatum tam horribilium stebiliumque tolerandarum quae potuit quae so esse ratio, quis exitus
fuit? Hic praestat Medicum audire ordinarium, quam verbis adhibendis faciendisue tantummodo con-
iecturis rem exsequi.

Nam ista mecum beneuote communicauit Vir Nobilissimus et Experientissimus, HANS BERNHARDVS
LVDOVICVS LEMBKE, Scientiae salutaris Doctor et Effector felicissimus, Archiater celeberrimus, quo
moderante, quae a ministrantibus geri aut effici poterant, gesta sedulo et effecta sunt:

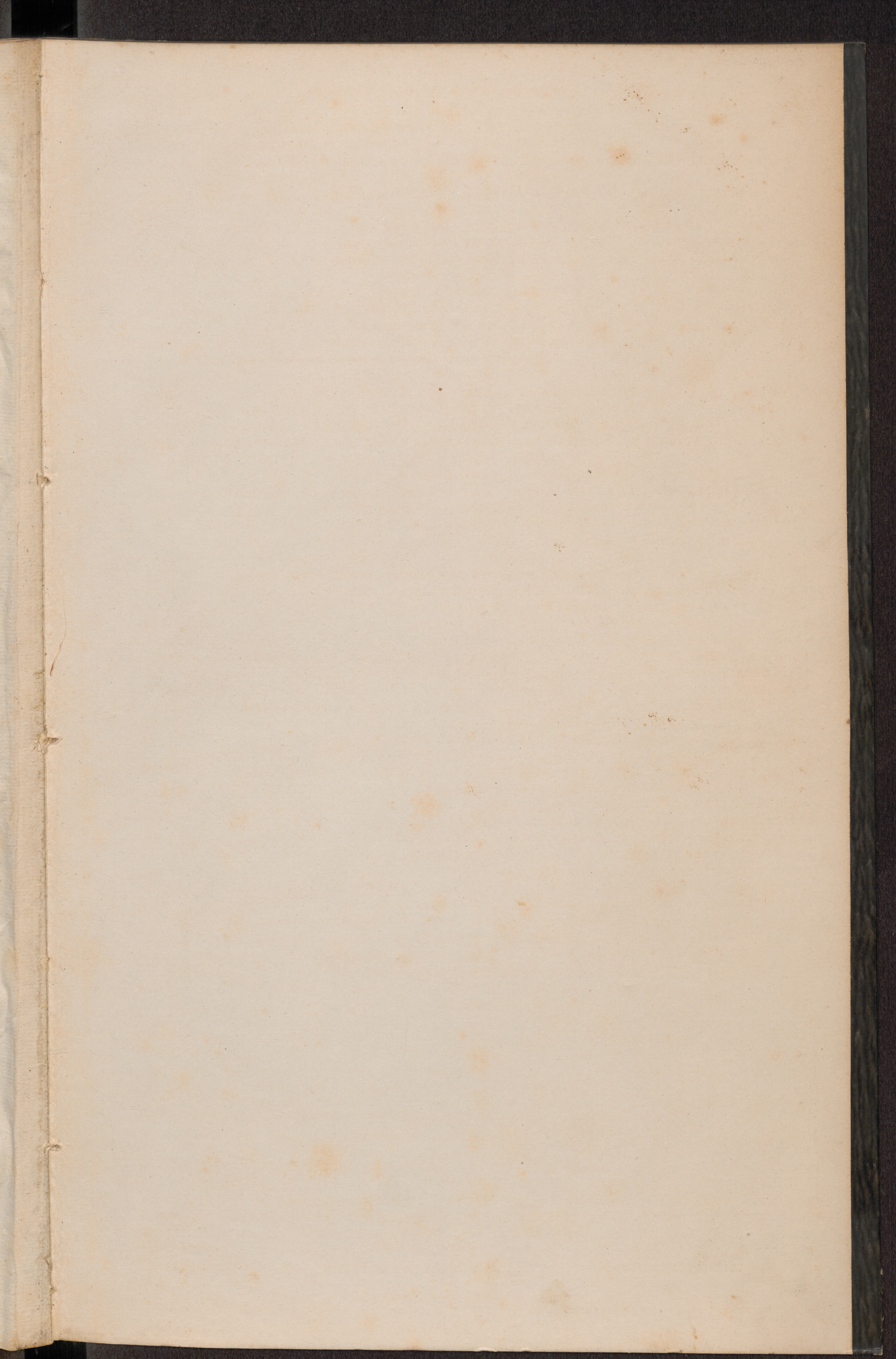
*Fuit admodum reuerendus Vir, sacri gregis Pastor SCHMIDIUS, fere ab ipso inde
quadriennio multis acerbitatibus et labefactione corporis ex consilio magnaue vi summi
Numinis agitatus. Quas ille res, vt hominem decebat Christianum, fortissime atque
constantissime, tantaue spe fretus, vt exemplo posset esse, pertulit, quum in hisce cala-
mitatibus, hacque vi molestiarum beatus Vir, quae sui muneris erant, agere, indefesso
studio paeneque ultra vires, pergeret. Hancque sedulitatem in exsequendo munere coro-
navit postremo etiam finis. Quum enim Vir beatus proximo die festo Michaelis post
meridiem vix eam in templo sedem occupasset suam, vbi excipienda erant de se consiten-
tiam verba, protinus a sua, non insolita nimirum, Haemoptoe, tam vehementem passus
insultum est, vt domum properandum duceret, vbi, profluuium sanguinis ingrauescente,
intra horulae quadrantem e suis cruciatibus in aeterna gaudia, imperturbatae socia
quietis ineffabilisque gloriae, in quibus, quotquot vere digni sunt nomine Christiano,
certissimam spem collocant solatiumque, transuectus est.*

Ille igitur sublatus procul dubio, quae pie morientium est felicitas, ab Angelis et ab ipso Archangelo
exceptus, ille subito elatus periculis altius omnibus et calamitatibus, ille desideris, ille lacrimis, ille
luctibus nostris, at multo magis tamen gratulationibus, ob eam, quae ipsi obrigit, sortem beatissimam,
dignus est redditus.

Hoc cogitent quae so et expendant, hoc quotidie meditentur, hoc positum sibi ante oculos habeant
semper intueanturque, quotquot vicin adhuc lugent suam, carissimo sibi capite erepto, VIDVA moestissima,
Soror vnica et oppleti luctibus Agnati, Cognati, Affines, caeteri, habeantque persuasum, quam benignum
in caelo Numen est, tam certo conditionem funestae Domus aliquando ac breui fore meliorem.

Quod superest, MAGNIFICOS REIPUBLICAE CONSULES, summe venerabilem reuerendo Cano-
nicorum Ordini PRAEPOSITVM, generosissimum Eorundem DECANVM, summe reuerendum et excel-
lentissimum Sacrorum PRAESVLEM, nobilissimos, prudentissimos, consultissimos et experientissimos
Reipublicae SYNDICOS et Iurium scientiae Medicaeque DOCTORES, admodum reuerendos et prae-
clarissimos, quos habet sacer Ordo, SENIOREM, PASTORES atque SYMMYSTAS, nobilissimos,
generosum, prudentissimos et amplissimos Reipublicae SENATORES, PROTONOTARIVM ac SECRE-
TARIOS, omnes denique, quibus cara est memoria DEFVNCTI, vt, quando humabuntur hodie Illius
ossa, pompam funebrem illustrare velint honorifica praesentia sua, reuerenter, enixe humaniterque rogo
atque oro.

P. P. Ipso exsequiarum die IX. Octobris A. MDCCCLXXXVII.

elegerat, alter sororem in matrimonium duxit. Cereuisiae caeteroquin Auus iste coquendae tam feliciter operam dedit et tam eximie virtutis floruit fama et honestatis, vt nemini non ciuium carus esset ac templi etiam Aegidiani aedificiorum praeficeretur procurationi.

Auia Paterna, LVCIA RIEKE patrem coluit HENRICVM et auum nominis eiusdem, proauum vero HANS, id est IOHANNEM, at matrem ANNAM KOLMETZIAM, auiam GERTRVDEM RVSSE, proauiam MARGARETAM.

Maternus Auus HENRICVS KAFEN Ciuium atque Mercatorum Lubecensium suo tempore non vltimus fuit.

Auia materna BARBARA ELISABETA inter caetera nituit gentis decora SCHVBARTAE.

Paterni generis Maioribus, de quibus haecenus partim studio, partim obiter, dictum est, neminem possum addere, quia belli luctuosa infortunia memotiam delerunt Wolgastensium rerum, vt omnino Pomeranarum, plurimarum. Sed licebit recensere saltem gentis aliquot auita nomina Maternae.

Inter genitores enim genitricisque stirpis Maternae fuerunt: Proauorum Proauiarumque primus NICOLAVS KAFEN, quem HENRICVM aliqui vocant, fecit autem nauiculariam, prima MARGARETA, cuius gentile nomen ignoro, secundus IEREMIAS SCHVBARTVS, Ciuium Lubecensium, qui pistoriam tunc temporis artem cum priuilegio exercebant, maximus, secunda BARBARA STERNBERGIA, Abauorum inde Abauiarumque tertius GEORGIVS SCHVBARTVS, qui sub Saxonum Duce Reichardsbrunnae, vbi Praefectura Principis nomine administratur, iudiciali muneri praefuit, quartus IOHANNES STERNBERGIUS, ciuis et aurifaber Lubecensis, quarta ELISABETA BROCKMANNA, ciue et aurifabro Lubecensi, LAVRENTIO patre, ELISABETA, cuius ignoratur gens, matre nata.

Ipsa priuatim domi sub aliquot magistris, qui putabantur idonei ad elementa prima pietatis litterarumque tradenda, aetatis primordia exegit. Anno autem Saeculi xxxv. aetatis xiii. in tertiam Gymnasii datus est classis, in qua per biennium, vt et in secunda, haesit, exinde vero in prima per quinquennium, doctores videlicet in omnibus nactus maxime industrios, et vt fidelissimos ita felicissimos eruditissimosque, magnamque partem longe celeberrimos, HENRICVM SIVERS et CASPAREM RVETZIVM Cantores, CAROLVM HENRICVM LANGIVM A. M. et IOHANNEM FRIDERICVM BEHRENDT Subrectores, porro MARTINVM CHRISTIANVM GOELDELIVM A. M. et eundem LANGIVM Conrectores, denique Rectorem IOHANNEM HENRICVM A SEELEN, Theologiae Licentiatum, cuius immortalis viget fama et vigeat.

Horum arte, studio, dexteritate fatis ad academiam praeparatus, et annos natus magis quam viginti et vnum, vt scholam tandem cum inferiore commutaret superiorem, Saeculi anno XLIV. cum primo vultu se contulit Ienam, ibique Prorectore IOHANNE GODOFREDO TYMPIO ciuium numero academicorum insertus est. Disciplinis inde Logica Metaphysicaque licet iam antea Lubecae initiatus esset, minime abstinuit tamen, sed magis potius magisque se perficere contendit, ducibus in primis IOACHIMO GEOGIO DARIES et IOHANNE PETRO REVSCHIO, quibus iisdem adiutoribus ius quoque naturae et notum reddidit philosophiamque moralem. Hinc Theologiae dogmata probatoremque aduersari retundendi rationem et praecepta morum Christiana percepit a REVSCHIO. Quibus rebus egregie inseruiebant IOHANNIS GEORGI WALCHII et FRIDEMANNI ANDREAE ZÜLICHII in Symbolico coetus Lutherani libros, maxime Augustanam Confessionem, scholae. Quoties autem hi Theologi, vt e iustum, placita quaelibet ex fonte repetebant, toties haurire cum ipsis, quae requirebantur, haud omitebat, antea nempe in Gymnasio patrio linguarum studio Graecae et Hebraicae ad eam rem erudit Exercitationis tantum augendae gratia TYMPIO in omnes libros, quos continet Sacer Codex antiqui cursoris lectionibus, quae tertium in annum continuabantur, interfuit. In caeteris rebus, quas in tempore attigit, Politica quoque doctrina erat, quam consultissimo tractauit SCHMIDIO duce. In historiam vero sanctorum rerum WALCHIO praeceptore bene se ac nauiter immerfit, ac tanto poterat feliciter hinc ENGAVIO, ius illud Pontificium, quod Canonicum vocant, vt addiceret, operam dare. Sanctiorem quoque eloquentiam vt exerceret, admodum idoneo magistro IOHANNE ERNESTO SCHBERTO vsus est. Rerum denique omnium, quas vel perceperat, vel exercuerat, vel quasi absorpserat, meliorem cepit vsus atque maiorem facilitatem sub REVSCHIO suo, qui per aliquod tempus certum quendam numerum studiosorum in gyrum quasi coegerat, vt disputatorie in omni scientiae genere exercitaretur.

Ita quadriennio ipso in academia florentissima exacto eruditissimis ac celeberrimis doctoribus auditis anno XLVIII. mense Maio patriam tandem repetiit Lubecam. Vbi CARPZOVIO magno se studia sua diiudicanda speciminibus edendis, quam primum poterat, stitit et suam sollertiam profectus non poenitendos adeo probavit, vt statim in numerum reciperetur sacri ministerii candidatorum publice concionandi facultatem adipisceretur.

Atque hinc per vndecim et, quod excurrit, annos eam studuit vitae atque consuetudinis occupatumque seruare rationem, quae non cernitur, aut solet, aut potest, a multis in illo rerum statu constitis teneri. Neque nunc de habitis ab ipso frequentissime in vrbe et in vicinia concionibus loquor. Haec omnino istas et, vt haberet, obstringi se obsequenter passus est, maxime in Xenodochio ciuico, cuius a Sancta deducitur Anna denominatio, in quo tunc eorum pars erat, quorum publice verba facientibus labor in orbem redit. Habuit, inquam, sed et alii habuerunt. Neque innuo puerorum coetus huiusmodi exiguo ad illum numero confluentium, quibus elementa pietatis litterarumque tradendo inseruiebant. Nam et alii inseruierunt, qui rem vel esse tanti iudicabant, vel posse cum integritate mentis recte consistere. Neque laudo, quia laudabile esse negat nemo, quod gratificari studuit multis, quos in primis viris quibusque spectatissimis, liberalissimis, benignissimis cupiit se probari, quod exhibuit se patroni amici fidissimum, studiosissimum, deditissimum, quod praeterea nunquam se praetulit cuiquam, omnino ferre, deuincire, delinire solitus fuit, omnes cauit inimicitias, omnem prae se ferre sciuit animi integritatem, pietatem, honestatem. Nam hisce vel virtutibus vel artibus etiam alii excellere visi sunt, non modestiam, humanitatem, suauitatem eius adaequabant. Hoc celeberrime et admiror, quod omnino tempore subsidia non requisivit a suis, verum iisdem praestare praoptauit. In primis ei Mater erat o Soror erat cordi, quarum vtrique, si fieri potuisset, offerre quam plurima, quam auferre vel paucissima et minutissima, maluisset. Tanta iam illo tempore tanque bono ratiocinatore digna accuratio, tunc fru-